

LES ELECCIONS MUNICIPALS I PREAUTONÒMIQUES DE 1979 A INCA

Martín Rotger Lebrón

Historiador.
martinrotgerlebron@gmail.com

Paraules clau: eleccions municipals, eleccions autonòmiques, Transició, partits polítics, administració local, política local.

Resum. *Aquesta comunicació estudia els resultats de les eleccions municipals i preautonòmiques del 3 d'abril de 1979 a Inca. Van ser els primers comicis locals lliures des de la Segona República i van donar pas, respectivament, a la democratització de l'Ajuntament i a la renovació dels òrgans insulars en el marc del procés autonòmic. El principal objectiu de l'estudi és interpretar els resultats en funció del context històric i el panorama polític. Es presta especial atenció als factors locals i al diferent comportament electoral entre barriades, així com a la manifestació de vot dual dependent de l'àmbit de la convocatòria.*

Keywords: local elections, regional elections, Transition, political parties, local administration, local politics.

Abstract. *This communication studies the local and island elections on 3rd April 1979 in Inca. They were the first free elections since the Second Republic and gave way, respectively, to the democratization of the City Council and to the renewal of the insular institution during the autonomous process. The main objective of the study is to interpret the results based on the historical context and the party system. Special attention is paid to local factors and the different electoral behavior between neighborhoods as well as the manifestation of dual voting depending on the type of election.*

1. INTRODUCCIÓ

El dimarts 3 d'abril de 1979 van tenir lloc a Espanya les primeres eleccions municipals de l'actual període democràtic. Aquests comicis van donar pas a la democratització de les entitats locals, únic nivell de l'administració que encara estava ocupat pels càrrecs designats durant la dictadura i que s'havia mantingut al marge del procés de Transició.

Al conjunt de l'Estat, Unió de Centre Democràtic (UCD) va ser la primera força en nombre de regidors, encara que l'esquerra va aconseguir controlar els ajuntaments de les principals ciutats. A Inca, UCD va ser la llista més votada, però, respecte a les eleccions generals, es va produir un retrocés del bipartidisme i un avanç dels partits minoritaris, especialment de l'esquerra nacionalista. Aquest fenomen, que es coneix amb el nom de vot dual, s'ha de relacionar amb el canvi d'escenari electoral a un àmbit més local, malgrat l'estatalització de les eleccions municipals (Capó, 1991).

Juntament amb l'elecció dels ajuntaments, a les Illes Balears també van tenir lloc eleccions als consells insulars, els resultats de les quals determinarien la composició del Consell General Interinsular, òrgan de la preautonomia balear que, entre altres funcions, havia de redactar el futur Estatut d'Autonomia per a l'arxipèlag.

El propòsit d'aquesta comunicació és analitzar els resultats de les eleccions municipals i preautonòmiques de 1979 a Inca. De forma específica, es pretén reconstruir el context polític i social en què es van dur a terme les votacions, determinar la influència i l'abast d'elements locals, interpretar la distribució del vot per zones de la ciutat i identificar les causes del diferent sufragi en funció de l'àmbit de la convocatòria.

Les fonts principals per a l'elaboració d'aquest treball han estat les actes d'escrutini de les eleccions de 1979 per districtes i seccions, disponibles a l'Arxiu Municipal d'Inca.¹ També s'ha consultat la premsa de l'època, tant els diaris d'àmbit insular (Balears, *Última Hora* i *Diario de Mallorca*) com el setmanari *Dijous* editat a Inca.

Quant a l'estat de la qüestió, existeix diversa bibliografia sobre la Transició a Mallorca, però no hi ha cap publicació general sobre les eleccions municipals de 1979, encara que són tractades parcialment en treballs d'història política o en investigacions sobre aquest període a l'àmbit local, com és el cas de la comunicació de Pieras i Vives (1997) sobre la Transició a Inca. En el cas de les eleccions als consells insulars, sí que comptam amb algunes investigacions de diferent abast (Hernández, 1998; Marimon, 1998a; Adán i Payeras, 2015; Rotger, 2021).

1 Arxiu Municipal d'Inca (AMI), 3912. Expedient de les eleccions locals de 1979.

2. CONTEXT

L'any 1979 Inca tenia 20.168 habitants, dels quals 14.306 tenien dret de vot. Es tractava d'una població jove, ja que els menors de setze anys representaven una tercera part del padró i només el 5 % eren majors de seixanta-cinc anys.² Aproximadament, un 20 % de la població era d'origen peninsular i, en general, el nivell educatiu era baix: més del 25 % dels habitants del municipi no tenien estudis i només un 3 % comptava amb estudis superiors (Campillo i Serra, 1994: 296-297). La indústria continuava sent el principal motor econòmic de la ciutat, ja que dos de cada tres treballadors estaven ocupats al sector secundari. Amb tot, a partir de 1976 es manifestaren els primers símptomes de la crisi del calçat, com l'augment dels costos de producció i de l'atur.

La Transició va ser un període marcat per la mobilització social, la voluntat de canvi i el ressorgiment cultural. A Inca hi ha alguns exemples d'això, encara que el seu impacte va ser limitat. Així, a algunes empreses els treballadors es van començar a organitzar sindicalment per reivindicar drets i van produir-se episodis de conflictivitat laboral i vagues.³ També es van constituir entitats ciutadanes de diferents àmbits, com les primeres associacions de veïns, l'Associació de Comerciants o les delegacions de la Unió de Pagesos i de l'Obra Cultural Balear (Pieras i Vives, 1997), a partir de les quals es formaren algunes de les candidatures que després es presentaren a les eleccions. En general, l'actitud predominant de la ciutadania, almenys públicament, era de passivitat i desinterès, però cal destacar que es van produir algunes mobilitzacions per exigir un centre sanitari.

Quant a partits polítics, un dels primers a tenir estructura local va ser el PSOE, que el 1974 ja celebrava assemblees clandestines al soterrani del Bar Leo (Armengol i Armengol, 2005: 176). De forma simultània, va existir una agrupació del PSOE històric de Rodolfo Llopis, que el 1976 anunciava la seva disposició a presentar-se a les eleccions i que estava encapçalada per Simó Mestre, antic cap de la Falange d'Inca.⁴ Poc després, també es van organitzar a Inca el Partit Socialista de les Illes (PSI), que posteriorment adoptaria el nom de Partit Socialista de Mallorca (PSM), així com UCD, a la qual s'afiliaren nombrosos càrrecs locals inclòs el batle des de 1969, Antoni Fluxà Figuerola.

2 AMI, 4787. Estadística de població (1972).

3 *Última Hora*, 3 de febrer de 1979.

4 *Última Hora*, 2 de setembre de 1976.

A l'Ajuntament, el franquisme va sobreviure fins a les eleccions de 1979. Durant la dictadura, es van celebrar periòdicament votacions controlades i sense garanties democràtiques per al nomenament de regidors. La convocatòria de noves eleccions municipals estava prevista per a finals de 1976, però el Govern, ja presidit per Adolfo Suárez, les va suspendre fins després de les eleccions legislatives, que van tenir lloc el 15 de juny de 1977.⁵ Per diferents causes, principalment el temor a un mal resultat (Marina, 2016: 249), el Govern d'UCD va anar posposant de manera successiva la data de les municipals fins al 3 d'abril de 1979. Com a conseqüència, mentre es va elaborar i aprovar la Constitució i es va formar el primer govern democràtic, els homes nomenats pel règim van continuar dirigint els ajuntaments.

Figura 1. Membres de la Junta Local del *Movimiento*, presidida pel batle d'Inca, Antoni Fluxá Figuerola. (font: Arxiu Municipal d'Inca).

El primer any posterior a la mort de Franco, el govern municipal va continuar funcionant igual, però la situació va canviar el 1977, moment en què part de la corporació municipal va començar a qüestionar el batle (Pieras i Vives, 1997: 27). Aquestes disputes s'han de situar en un context d'eferescència política i amb unes primeres eleccions democràtiques a celebrar, davant les quals alguns regidors van començar a actuar tenint en compte la seva voluntat de continuar en política amb la democràcia, o simplement amb indiferència envers el poder municipal, atesa la fi del règim. Al mateix temps, també va aparèixer una oposició externa protagonitzada pels sectors més conscienciats de la ciutadania, crítics especialment amb la mala gestió, la manca de transparència i la política urbanística.

Prèviament a les municipals, es van celebrar dues eleccions generals, que podien ser una referència del clima polític amb el qual s'afrontaven les eleccions locals. A les legislatives del 15 de juny de 1977, els votants inquers ho van fer de manera semblant al conjunt de les Illes: Unió de Centre Democràtic va ser el partit més votat, amb més de la meitat dels sufragis, seguit

⁵ "Real Decreto-ley 7/1976, de 8 de octubre, por el que se aplazan las elecciones municipales y provinciales". *Boletín Oficial del Estado*, 11 d'octubre de 1976 (244): 19847.

a gran distància pel Partit Socialista Obrer Espanyol. També aconseguiren cert suport la dreta d'Aliança Popular, el Partit Comunista, la Unió Autonomista i la coalició Unitat Socialista, a la qual participava el PSI. Els resultats de les següents eleccions, l'1 de març de 1979, foren semblants, encara que es va reduir un poc la diferència entre UCD i PSOE, mentre que els partits minoritaris van millorar els seus resultats.

1977			1979		
Candidatura	Vots	%	Candidatura	Vots	%
UCD	5.546	54,05	UCD	4.631	47,41
PSOE	2.759	26,70	PSOE	2.889	29,57
AP	539	5,25	CD	818	8,37
PCE	425	4,14	PCE	551	5,64
UA	394	3,84	-	-	-
PSP-US	286	2,79	SMM	513	5,25
Altres partits	324	3,16	Altres partits	336	3,00
Participació: 10.523 (84,04 %) Vots en blanc: 7 (0,07 %) Vots nuls: 263 (2,50 %)			Participació: 9.971 (69,67 %) Vots en blanc: 31 (0,32 %) Vots nuls: 202 (2,03 %)		

Taula 1. Resultats de les eleccions generals de 1977 i 1979 a Inca (font: elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri de l'Interior).

Si amb aquests vots s'hagués determinat la composició de l'Ajuntament, en ambdues ocasions UCD hauria assolit la majoria absoluta (amb catorze regidors el 1977 i amb onze el 1979). El PSOE tendria sis o set regidors, mentre que AP hauria entrat amb un representant. El 1979 també haurien obtingut un regidor el PCE i el PSM, però no amb els resultats de 1977 per no haver superat el mínim del cinc per cent.

3. LES ELECCIONS MUNICIPALS

3.1. Candidatures presentades

3.1.1. Unió de Centre Democràtic (UCD)

Van ser diversos els membres del consistori que van manifestar el seu interès a encapçalar la candidatura d'UCD (Pieras i Vives, 1997: 29), però finalment el candidat a la batlia va ser Antoni Pons Sastre, periodista, cronista radiofònic i corresponçal a Inca dels diaris *La Almudaina* i *Baleares*. El seu nomenament s'ha de relacionar amb la decisió del partit d'impedir que els batles durant la dictadura fossin candidats (Duran, 1998: 57). Així, UCD va anunciar el gener de 1979 que a les llistes volia gent jove i nova,⁶ tot i que aquest acord responia més al fet que es tractava de figures políticament desgastades i amb poques possibilitats d'èxit electoral –amb algunes excepcions– que a una veritable pretensió de regeneració democràtica.

L'exemple més clar d'això és que tres regidors van formar part de la llista i tots en llocs de sortida, de manera que UCD va ser el partit que major nombre de polítics procedents del règim va incorporar. Jaume Beltran Riera, tinent de batle amb Antoni Fluxà i membre del consistori des de 1964, va ser el número dos. Pere Sureda

Figura 2. Anunci de la candidatura d'UCD (font: *Dijous*, 29 de març de 1979, p. 8).

Munar, designat el 1974, era el número quatre i Joan Morell Fortuny, regidor des de 1971, era el número cinc. Igualment, s'ha de mencionar que el tercer lloc de la llista s'havia reservat per a Llorenç Rigo Portell, qui va renunciar a formar part de la candidatura, però que també havia estat regidor durant sis anys. La resta de la llista estava formada per empresaris, industrials, propietaris i alguns professionals liberals. Era, a més, l'única candidatura sense dones i la que comptava amb menor presència de peninsulars.

La campanya centrista es va articular entorn de dues idees principals. La primera era l'eficàcia, concepte que es repetia freqüentment a la propaganda elec-

⁶ *Diario de Mallorca*, 6 de gener de 1979, p. 21.

toral,⁷ i que al·ludia a la necessitat d'un govern municipal capaç de donar resposta als problemes. Es presentava com a principal garantia l'acció d'UCD al Govern central, raó per la qual les referències a Suárez i als resultats de l'1 de març també eren habituals. Alhora, reivindicaven la descentralització i la necessitat d'una política pròpia: “seremos nosotros que elaboraremos con autonomía el programa específico que más convenga a nuestra comunidad”.⁸ Quant a iniciatives concretes, les propostes eren poc específiques, com millorar l'assistència sanitària o donar suport als joves.

Així mateix, UCD va protagonitzar dues polèmiques durant les setmanes prèvies a les eleccions. La primera es va produir el 18 de març, quan Antoni Pons, que continuava exercint com a periodista, va publicar al diari *Baleares* una crònica sobre el debat celebrat uns dies abans. El text era especialment crític amb la Candidatura Progressista Independent, que va respondre amb una carta en què va qüestionar que Pons utilitzàs la seva secció –que no anava signada– per fer política i el va acusar de mantenir les formes de la dictadura.⁹ La segona va tenir lloc el 22 de març, quan el setmanari *Dijous* va publicar un número especial dedicat a les eleccions municipals i va oferir dues pàgines a totes les candidatures. Només CD, CPI i PCIB hi van participar, però quan l'edició es va publicar incorporava a l'interior un anunci d'UCD de quatre pàgines i a color, malgrat que la publicació s'editava en blanc i negre. El greuge comparatiu i que la propaganda fos inclosa sense el consentiment de l'equip de redacció va fer que el diari *Última Hora* definís el succés de “cacicada antes de ser alcalde”.¹⁰ Per la seva banda, Antoni Pons va assegurar que l'anunci s'havia acordat amb l'administrador i el responsable econòmic.

3.1.2. Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE)

El PSOE es va presentar amb una llista encapçalada per Jaime Comas Rullán, advocat palmèsà que no estava empadronat a Inca. Sembla que la seva candidatura va ser una decisió acordada de forma centralitzada, perquè, tot i que els socialistes d'Inca ja anunciaven el 1977 que estaven preparats per afrontar les eleccions municipals, el gener de 1979 encara no es coneixia cap nom d'aquesta candidatura, que estava pendent de ser aprovada pel Comitè Executiu.¹¹ La resta de la llista estava conformada principalment per obrers i militants de base que, segons la premsa local, eren “personas poco conoci-

7 *Diario de Mallorca*, 17 de març de 1979, p. 15.

8 *Dijous*, 29 de març de 1979, p. 8.

9 *Baleares*, 22 de març de 1979.

10 *Última Hora*, 23 de març de 1979.

11 *Diario de Mallorca*, 21 de gener de 1979, p. 14.

das en el mundillo local”.¹² A més, era la segona candidatura, després d'ORT, que va incorporar més peninsulars, aproximadament un 70 % de la llista, i més dones (7), encara que cap amb possibilitats reals de sortir elegida, ja que la millor situada era Mercedes Extremera Martín, que anava al número onze.

El programa del Partit Socialista assenyalava com a prioritats l'assistència sanitària, millorar els equipaments municipals i fomentar la cultura, així com el diàleg amb les associacions de veïns i els sindicats. En general, la campanya va ser discreta i amb Jaime Comas freqüentment absent per raons de treball. A més, cal dir que el mateix candidat se situava a l'oposició quan explicava l'estratègia política que seguiria al Ple (Pieras i Vives, 1997: 30) i que la Federació Socialista Balear es va plantejar com a objectiu aconseguir una sèrie de batlies entre les quals no estava Inca,¹³ malgrat que es donaven una sèrie de condicions perquè potencialment pogués obtenir un bon resultat.

3.1.3. Coalició Democràtica (CD)

Coalició Democràtica va ser la marca amb la qual es va presentar Aliança Popular a les eleccions de 1979, i que pretenia ser una alternativa conservadora a UCD. Formalment, es tractava d'una entesa electoral formada per AP i altres petits partits de centredreta, però que tenien una presència molt limitada a les Illes. En el cas d'Inca, malgrat les sigles, es podria considerar com una llista local independent, ja que dels 23 membres de la candidatura, només hi havia dos militants d'AP –Jaume Llompart Salvà (2) i Carmen Ramírez Isasi (15)– i uns altres dos d'Acción Ciudadana Liberal: Juan Ferrà Mateu (6) i Gregorio Ferrà Mateu (9). La resta eren persones sense filiació política.

El batle Antoni Fluxà va sonar com a possible candidat després de deixar UCD,¹⁴ però finalment el cap de llista va ser Pedro Ballester del Rey. Natural d'Albacete i mestre de professió, va arribar a Inca el 1968 per treballar a l'escola Llevant; el 1970 fou seleccionat per ser regidor, i des de 1973 va exercir com a director del centre (Aulí *et al.*, 2014). Es tractava, a més, de l'únic membre de la candidatura que havia format part de la corporació durant la dictadura, tot i que també és ressenyable que Carmen Ramírez Isasi havia estat delegada local de la Secció Femenina. La llista estava integrada per comerciants, empresaris i funcionaris, principalment homes, de mitjana edat i nascuts a Mallorca. També va incorporar tres dones, que es concentraven als darrers llocs.

12 *Dijous*, 8 de febrer de 1979, p. 4.

13 *Última Hora*, 22 de març de 1979, p. 7.

14 *Última Hora*, 8 de febrer de 1979.

En una entrevista per al setmanari *Dijous*, Pedro Ballester es va presentar destacant la seva condició de cap de família i el seu origen peninsular. No considerava un inconvenient el fet d'haver tengut responsabilitats de govern sota el franquisme, sinó un exemple de la seva forma de treballar de cara a l'electorat.¹⁵ També va desgranar alguns punts del programa, com millorar l'estat dels carrers, garantir l'assistència sanitària, municipalitzar les aigües potables, construir nous equipaments educatius, esportius i culturals o revisar el Pla General urbanístic perquè no fos “obstáculo para el desarrollo económico”.

Figura 3. Anunci electoral de la candidatura de CD (font: *Dijous*, 29 de març de 1979, p. 13).

Figura 4. Anunci electoral de la candidatura del PCIB (font: *Dijous*, 22 de març de 1979, p. 11).

3.1.4. Partit Comunista de les Illes Balears (PCIB)

Al començament de l'any 1979, els únics municipis de la Part Forana de Mallorca on el PCE comptava amb estructura eren Lloseta i Santanyí. Ara bé, la presència territorial dels comunistes era molt superior, ja que es donava, sobretot, a través del sindicat Comissions Obreres. Aquesta era la situació a Inca, on CCOO tenia certa força entre els treballadors de la indústria i havia impulsat diverses vagues, manifestacions a favor de la sanitat i protestes contra l'Ajuntament. La simbiosi entre partit i sindicat era en aquells moment tan important que el programa dels comunistes d'Inca començava exposant, en primera persona, el que havia fet Comissions Obreres.¹⁶

15 *Dijous*, 22 de març de 1979, p. 12.

16 *Dijous*, 22 de març de 1979, p. 10.

A les eleccions generals, el PCIB havia quedat per sota del cinc per cent dels vots necessari per obtenir representació a la majoria dels municipis, raó per la qual va ser favorable a la participació en candidatures d'unitat amb altres grups d'esquerrers. Així, en un primer moment es van plantejar presentar-se amb el PSM, però finalment no hi va haver acord i el Partit Comunista es va presentar en solitari.¹⁷ El candidat va ser Antoni Mestre Alorda, empleat administratiu, que encapçalava una llista composta principalment per treballadors i militants de CCOO. La proporció de peninsulars que integraven la candidatura era semblant a la que es donava al PSOE, amb aproximadament dues terceres parts de nascuts fora de les Illes, però la presència femenina era molt interior, amb només dues candidates: Joana Maria Capó Llabrés (13) i Julia González Muñoz (18).

El PCIB proposava al seu programa ampliar els equipaments públics. Destacava la idea de crear un centre sanitari comarcal, però també centres educatius, poliesportius, parcs, un casal de cultura o transport públic, sempre donant prioritat a la gestió pública. També es comprometien a la revisió de la política urbanística, a restringir l'ús de contribucions especials i a reforçar la participació ciutadana.

3.1.5. Candidatura Progressista Independent (CPI)

El Partit Socialista de Mallorca (PSM) no es va presentar com a tal, sinó que va impulsar una llista independent. L'aparició de la Candidatura Progressista Independent d'Inca s'ha d'emmarcar dins l'estratègia general seguida pel PSM davant les eleccions municipals, que va consistir a impulsar candidatures locals en lloc de presentar-se sota les seves sigles (Marimon, 1998b: 51). La decisió responia a la idea que amb aquesta fórmula es podien obtenir millors resultats i al fet que, tot i que la democràcia s'estava iniciant, ja existia en bona part de la societat una concepció negativa dels partits polítics com a organitzacions més preocupades per defensar els seus interessos que els del poble.

El nucli de la candidatura va ser l'agrupació local del PSM, liderada per Jaume Armengol Coll, qui anava al número dos de la llista. També es van integrar a la candidatura membres de l'Obra Cultural Balear, de Comissions Obreres que també ho eren del PSM, com Guillem Coll Pol, i simpatitzants de l'esquerra nacionalista. Així mateix, va rebre el suport d'alguns moviments veïnals, de part del teixit associatiu i, de manera més discreta, de sectors progressistes de l'Església.

¹⁷ *Diario de Mallorca*, 10 de febrer de 1979, p. 15.

Menció a part mereix el cas de la Unió de Pagesos de Mallorca, associació agrària, molts dels membres de la qual van posicionar-se a favor o directament s'integraren a les candidatures del PSM. Inca en va ser una excepció, almenys inicialment, ja que aquí la Unió de Pagesos va decidir donar suport a la llista d'UCD a canvi de tres llocs a la candidatura.¹⁸ No obstant això, un dels seus dirigents, Llorenç Rigo, que malgrat haver estat regidor amb Fluxà es considerava nacionalista (Rigo, 2004), no hi va estar d'acord i finalment es va presentar amb la CPI com a número tres. Un altre membre d'UPM, Vicenç Balle, va seguir el mateix camí quan UCD no li va oferir el lloc de sortida que Rigo havia deixat buit.¹⁹

El candidat de la CPI va ser Jaume Crespi Cerdà, professor i director del Centre de Formació Professional d'Inca. A més, havia estat president de la Delegació Local de l'Obra Cultura Balear (1975-1977). Sociològicament, a la llista de la CPI predominaven els homes joves, nascuts a Mallorca, de classe mitjana i amb formació. Entre els vint-i-dos candidats hi havia sis dones, de les quals només una, Jerónima Rayó Bennàsar, que anava al número set, es trobava entre els deu primers llocs.

El programa de la CPI va incloure molts de punts comuns amb altres partits, especialment d'esquerres, com l'assistència sanitària, la dotació d'equipaments públics, la millora de l'estat dels carrers o la major participació ciutadana i transparència. Ara bé, va ser l'únic partit que al seu programa va incorporar de forma expressa i destacada, ja que era el primer punt del manifest, l'obtenció d'un Estatut d'Autonomia per a les Illes amb el màxim nivell d'autogovern, element que es considerava indispensable per garantir l'autonomia municipal i l'execució de la resta d'iniciatives. En la mateixa línia, malgrat que la resta de grups parlaven d'impulsar la cultura, només la CPI especificava la voluntat de normalitzar i fomentar la llengua pròpia.

3.1.6. Organització Revolucionària de Treballadors (ORT)

L'Organització Revolucionària de Treballadors era un partit d'ideologia comunista proximesa fundat a Madrid el 1969 a partir de grups catòlics obreristes (Marimon i Serra, 2012: 163). Inca va ser l'únic municipi de les Illes al qual va presentar candidatura municipal. Al capdavant de la llista es trobava María José Echezarreta Eizmendi, l'única dona que aspirava a la batlia i que ja havia estat candidata per Balears a les eleccions generals. Pràcticament, la totalitat de la llista estava formada per persones d'origen peninsular i era l'opció que va incorporar major nombre de dones: vuit.

¹⁸ *Dijous*, 1 de febrer de 1979, p. 4.

¹⁹ *Diario de Mallorca*, 6 de març de 1979, p. 15.

Els objectius de l'ORT en cas d'obtenir representació serien l'assistència sanitària, la provisió d'aigua potable, el transport i el foment de la cultura. Durant la campanya, criticaren el PSOE i el PCE, perquè creien que “hablan mucho pero hacen poco”.²⁰

La manca de referències sobre la presència d'aquest partit a Inca podria indicar que es tractava d'una llista fantasma que es va presentar per poder optar a espais de propaganda electoral a televisió, com va fer el Partit del Treball amb el qual l'ORT es va fusionar durant la campanya electoral.²¹

3.2. Resultats

3.2.1. Anàlisi general

Unió de Centre Democràtic va guanyar aquestes eleccions amb 3.090 vots (33,41 %) i vuit regidors, però es va quedar a tres escons de la majoria absoluta. La Candidatura Progressista Independent va ser la segona força política, després d'aconseguir 2.134 vots (23,07 %) i cinc regidors, un molt bon resultat per a un espai que, amb penes i treballs, havia assolit un 5 % a les eleccions a Corts. El canvi d'arena electoral, la diversitat de grups que donaren suport a la candidatura, la debilitat d'altres partits d'esquerres i l'absència d'una opció regionalista o nacionalista de centredreta contribueixen a explicar l'èxit de la llista encapçalada per Jaume Crespí. Per contra, el PSOE va caure a la tercera posició amb 1.844 vots (19,94 %) i quatre regidors. Coalició Democràtica va ser la quarta força amb 1.085 vots (11,73 %) i dos regidors, la mateixa representació que va obtenir el Partit Comunista, que va tenir el suport de 1.060 electors (11,46 %). Finalment, l'Organització Revolucionària de Treballadors només va aconseguir 37 vots (0,40 %) i cap escó. Convé destacar també que van votar 9.403 persones, les quals representaven un 65,70 % del cens, i que es van registrar 42 vots en blanc i 111 de nuls.

Amb relació als resultats de les eleccions generals de l'1 de març, UCD i PSOE van ser els que major nombre de vots van perdre, com s'observa a la taula. En contraposició, la resta de partits va veure augmentat el seu suport. Destaca la pujada de la CPI respecte a la coalició Socialistes de Mallorca i Menorca (SMM), però també van créixer el PCIB, formació que va duplicar el nombre de vots, i Coalició Democràtica. L'ORT, en canvi, va obtenir pràcticament els mateixos suports. L'abstenció va augmentar quatre punts, la qual cosa podria respondre al cansament de l'electorat després de la concentració de cinc votacions i plebiscits en poc més de dos anys, així com al desinterès d'una part de la població immigrant per les qüestions locals.

²⁰ *Diario de Mallorca*, 19 de març de 1979, p. 15.

²¹ *Diario de Mallorca*, 13 de març de 1979, p. 15.

Candidatura	Generals		Municipals		Diferència	
	Vots	%	Vots	%	Vots	%
UCD	4.631	47,41 %	3.090	33,41 %	-1541	-14,00 %
SMM/CPI	513	5,25 %	2.134	23,07 %	+1621	+17,82 %
PSOE	2.889	29,57 %	1.844	19,94 %	-1045	-9,63 %
CD	818	8,37 %	1.085	11,73 %	+267	+3,36 %
PCIB	551	5,64 %	1.060	11,46 %	+509	+5,82 %
ORT	40	0,41 %	37	0,40 %	-3	-0,01 %

Taula 2. Comparació dels resultats de les eleccions generals i municipals de 1979 a Inca (font: elaboració pròpia a partir de les dades del Ministeri de l'Interior).

Amb aquests resultats, es van plantejar tres possibles opcions de govern: un pacte entre les tres forces d'esquerres, un govern d'UCD en solitari o un acord entre UCD i PSOE.²² Jaume Crespi va esdevenir el primer batle democràtic amb el suport de la CPI, del PSOE i del PCIB, que sumaven onze regidors i representaven el 54,47 % dels vots. No obstant això, des del primer moment el pacte progressista va patir diferències entre els membres i constants crisis de governabilitat (Pieras i Vives, 1997: 31-34), que es van prolongar durant dos anys fins a l'estiu de 1981, quan Crespi va dimitir i es va formar un govern UCD-PSOE que va dur Antoni Pons a la batlia.

3.2.2. Anàlisi per seccions

Si es davalla a un nivell d'anàlisi menor, com són les seccions electorals en què es dividia el terme municipal d'Inca, es poden apreciar tendències que ajuden a explicar millor els resultats de les eleccions. Cap barriada va divergir especialment respecte al conjunt del municipi, però són remarcables les diferències entre el centre i la perifèria.

Quant a la mobilització de l'electorat, les seccions amb major participació van ser Reis Catòlics (71,69 %), es Blanquer (68,30 %) i Gran Via (68,25 %), mentre que va ser menor a So na Monda (61,10 %), Crist Rei (61,76 %) i sa Quartera (63,44 %). A la resta de seccions, l'abstenció va ser semblant al conjunt d'Inca.

UCD va ser l'opció més votada a vuit de les nou seccions censals, a totes excepte a Crist Rei, tot i que s'ha de tenir en compte que el centredreta (UCD-CD) només va ser majoritari al centre i a la zona de Reis Catòlics. Així, els centristes van obtenir majors quotes de suport al centre (42,86 %), a la barriada dels Molins (36,93 %) i a So na Monda (36,13 %). En contraposició, els pitjors resultats van correspondre a aquelles zones on l'esquerra era més forta, com Crist Rei (21,75 %), on quedaren en tercera posició, i es Blanquer (27,94 %).

22 *Última Hora*, 10 d'abril de 1979.

La Candidatura Progressista Independent va quedar en segona posició a totes les seccions, menys a So na Monda, on va ser tercera. A cap zona va aconseguir superar a UCD, si bé a la majoria es va imposar com a principal força progressista amb excepció de Crist Rei i So na Monda, on el PSOE va tenir més vots. Respecte al Partit Socialista, resulta significatiu que a la zona nord de la ciutat ambdues formacions van obtenir pràcticament els mateixos resultats, però a mesura que ens apropam al centre la distància augmenta a favor de la CPI, que avantatjava més de deu punts els socialistes, i va concentrar la major part del vot d'esquerres. A la zona sud, la diferència es torna a reduir, però el suport a la CPI continuava sent superior. Amb tot, la distribució del vot de la CPI va ser bastant homogènia, amb els millors resultats a les barriades des Blanquer (24,60 %), de sa Quartera (24,05 %) i al carrer de la Glòria (24,01 %), i els pitjors a So na Monda (19,88 %), al centre (21,84 %) i als Molins (21,22 %).

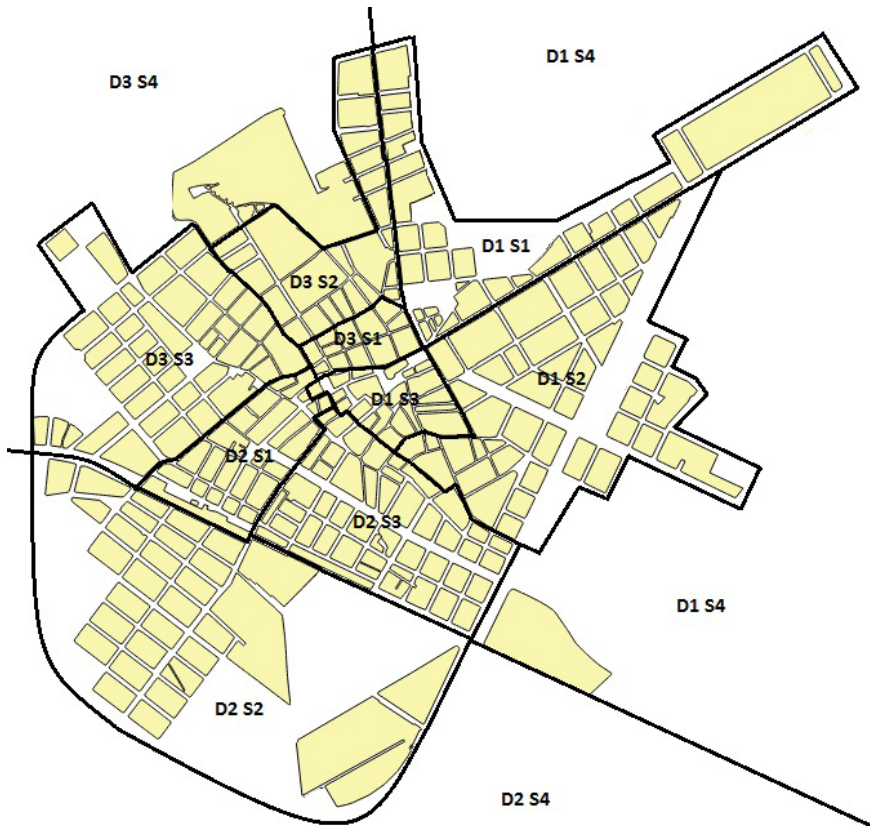

Figura 5. Districtes i seccions electorals d'Inca el 1979 (font: elaboració pròpia a partir de dades del Padró Municipal d'Habitants).

El suport al PSOE es va concentrar a les seccions exteriors del nucli urbà, les quals coincidien, a grans trets, amb les zones a les quals s'havien establert la major part dels treballadors d'origen peninsular. Els socialistes van guanyar a Crist Rei (29,05 %) i obtingueren bons resultats a les barriades des Blanquer (22,39 %), dels Molins (21,10 %) i de So na Monda (20,50 %). Igualment, cal destacar que a les dues darreres s'integraven els electors dels districtes rurals segon i tercer, aspecte que es pot relacionar amb l'establiment a casetes en sòl rústic per part de la població novin-guda que no podia accedir a un habitatge al nucli urbà. En contraposició, va registrar les seves pitjors dades al centre (9,72 %), on va ser superat per CD i el PCIB.

En el cas de Coalició Democràtica, les seccions on va assolir millors resultats van ser aquelles amb un electorat més conservador, com el centre (14,94 %) o la zona de Reis Catòlics (14,39 %). Per altra banda, va obtenir resultats més discrets allà on l'esquerra o UCD eren més forts, com es Blanquer (8,96 %) o Gran Via (9,68 %). No obstant això, va aconseguir un 13,10 % a Crist Rei, una barriada on el 64,6 % dels electors havien donat suport a candidatures progressistes. Probablement, aquest fet va respondre a elements particulars, subjectius i personals, per als quals es plantegen dues possibles hipòtesis: la primera, que una part de l'electorat valoràs positivament el candidat Pedro Ballester, responsable d'Educació als darrers consistoris, per haver promogut la construcció d'una escola pública a la barriada (Aulí et al., 2014: 100); la segona, que a una barriada amb una alta proporció de població immigrant l'electorat conservador se sentís més representat per un candidat d'origen peninsular que per UCD, en què la pràctica totalitat de candidats havien nascut a Mallorca.

La distribució territorial del vot comunista era molt semblant a la del PSOE, amb major concentració de suports a les barriades exteriors i menor al nucli històric. El PCIB va obtenir els millors percentatges de vot a les seccions censals des Blanquer (14,77 %), So na Monda (12,32 %) i Crist Rei (11,84 %), mentre que va obtenir els pitjors resultats als Molins (9,29 %), Reis Catòlics (9,44 %) i el centre (10,18 %).

4. LES ELECCIONS PREAUTONÒMIQUES

Paral·lelament, el 3 d'abril de 1979 els ciutadans de les Illes Balears també van ser convocats per elegir els seus representants als consells insulars i, indirectament, la composició del Consell General Interinsular, òrgan de la preautonomia balear.²³

Cal fer referència al particular sistema electoral que es va aplicar a les eleccions al Consell de Mallorca. La Llei d'eleccions locals de 1978 va determinar que la meitat dels consellers sortirien d'una circumscripció insular i que la resta es repartirien de forma paritària entre els partits judicials de l'illa.²⁴ Cada papereta havia d'incloure la llista insular i les llistes per als districtes judicials, de manera que no era un doble vot, sinó que la mateixa butlleta servia per a dues demarcacions alhora.

D'aquesta manera, dels vint-i-quatre consellers que s'havien de triar, dotze sortirien dels vots de tot Mallorca, quatre dels vots del partit judicial de Palma, quatre dels de Manacor i uns altres quatre dels d'Inca. De manera simultània, la meitat dels representats electes a cada circumscripció formarien part del Consell General Interinsular: sis per cada illa i dos per cada partit judicial de Mallorca. L'esquerra va rebutjar aquest sistema, perquè amb els resultats de les eleccions generals UCD podia aconseguir tots els consellers.²⁵

4.1. Candidatures

Vuit partits i coalicions van presentar llistes al Consell de Mallorca. Van ser dues candidatures més que a les eleccions municipals d'Inca, però era una reducció de l'oferta política respecte a les tretze que s'havien presentat per a la província de Balears a les eleccions generals: Unió de Centre Democràtic (UCD), Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE), Partit Socialista de Mallorca (PSM), Partit Comunista de les Illes Balears (PCIB), Coalició Democràtica (CD), Círculos José Antonio (CJA) i les coalicions Moviment Comunista de les Illes – Organització d'Esquerra Comunista (MCI-OEC) i Partit del Treball de les Illes – Partit Comunista Obrer Espanyol (PTI-PCOE), tot i que aquesta darrera es va retirar pocs dies abans de la votació.

23 La preautonomia va ser un règim transitori entre el centralisme i l'estat de les autonomies al qual van accedir les diferents regions fins que l'aprovació de la Constitució de 1978 permetés iniciar el procediment per a la creació de comunitats autònomes. La funció principal de les institucions preautonòmiques va ser redactar el projecte d'Estatut d'Autonomia, a més d'assumir algunes competències en matèria d'ordenació territorial, administració local o cultura.

24 "Real Decreto 119/1979, de 26 de enero, por el que se regulan las elecciones del Consejos Insulares del archipiélago balear". *Butlletí Oficial de l'Estat* 24 (27 de gener de 1979): 2098-2099.

25 *Última Hora*, 1 de febrer de 1979, p. 7.

Figura 6. Anunci electoral de la candidatura del PSM (font: *Dijous*, 22 de març de 1979, p. 5).

Jaume Llompart Salvà a CD. A la resta de candidatures no hi havia aspirants de la ciutat d'Inca, ni tan sols per a la demarcació del partit judicial.

La campanya electoral insular va quedar subordinada a la campanya municipal. De fet, un dels arguments més repetits, tant per les esquerres com pel centredreta, va ser que el municipi estigués representat al Consell. Tampoc hi va haver un debat propi sobre qüestions autonòmiques, més enllà de declaracions ambigües d'alguns candidats sobre el paper que tendrien els consells en la futura Comunitat Autònoma.

4.2. Resultats

En línia amb el que es preveia, UCD va guanyar les eleccions al Consell de Mallorca després d'obtenir al conjunt de l'illa el 48 % dels vots, que es van traduir en una majoria absoluta de catorze consellers. El PSOE va quedar en segona posició, amb el 26,7 % dels sufragis i set consellers. El PSM va aconseguir un 11,6 % i dos consellers, mentre que el PCIB va estar present a la institució insular amb un únic conseller, atès que va obtenir el suport del 6,7 % dels electors. Ni Coalició Democràtica (5,3 %) ni les altres formacions minoritàries van assolir l'escó.

Si els resultats a Mallorca van coincidir, a grans trets i amb l'excepció del PSM, amb els de les eleccions al Congrés, a Inca el vot a les preautonòmiques va estar molt més influït per la forma en què s'havia votat a les municipals. Aproximadament, el 95 % dels electors van elegir el mateix partit a l'Ajuntament i al Consell.

Malgrat l'existència d'una circumscripció d'Inca i la seva comarca, la presència inquera a les llistes presentades al Consell va ser escassa. Jaume Armengol Coll i Guillem Coll Pol van ocupar els llocs primer i tercer de la llista pel districte d'Inca del PSM. També comptava amb dos representants inquers la candidatura del PCIB: el candidat a la batlia, Antoni Alorda, anava al número set de la llista insular, mentre que el número u per a la circumscripció d'Inca va ser Ramón Figuerola Cladera. En el cas del centredreta, els inquers ocupaven el tercer lloc de la llista per la circumscripció d'Inca: Jaume Domènech Coll a UCD i

Candidatura	Resultats	
Unió de Centre Democràtic (UCD)	3.406	36,73 %
Partit Socialista de Mallorca (PSM)	1.944	20,96 %
Partit Socialista Obrer Espanyol (PSOE)	1.903	20,52 %
Partit Comunista de les Illes Balears (PCIB)	1.032	11,13 %
Coalició Democràtica (CD)	832	8,97 %
Círculos José Antonio (CJA)	52	0,56 %
Coalició Moviment Comunista de les Illes – Organització d'Esquerra Comunista (MCI-OEC)	52	0,56 %
Participació: 9.356 (65,38 %) Vots en blanc: 52 (0,56 %) Vots nuls: 83 (0,89 %)		

Taula 3. Resultats de les eleccions al Consell de Mallorca de 1979 a Inca (font: elaboració pròpia a partir de les actes d'escrutini).

La participació va caure tres dècimes, del 65,70 % al 65,38 %. La baixada no va ser prou gran perquè tengués un impacte considerable en els resultats, tot i que resulta significatiu que una cinquantena de persones decidissin acudir al seu col·legi electoral i només dipositar la butlleta a una de les dues urnes. Probablement, a la majoria de casos aquest fet va respondre a la falta d'informació i al descoïment sobre les eleccions al Consell, la qual cosa també explicaria l'augment de vots nuls (72 més que a les municipals), provocat per introduir llistes a l'Ajuntament dins l'urna insular. Ara bé, tampoc es pot descartar una actitud expressa de rebuig o desinterès envers el Consell Insular, com indicaria el lleuger augment dels vots en blanc, però que, en qualsevol cas, hauria estat minoritària. En aquest sentit, *Diario de Mallorca* va destacar com un dels elements característics de la jornada de votació a Inca una major abstenció a les preautonòmiques,²⁶ malgrat que va ser un fenomen que es va donar al conjunt de Mallorca.

Amb una pujada de 3,5 punts, UCD va ser el partit que més va créixer respecte a les eleccions municipals. Entre les causes, es pot mencionar el major coneixement del seu candidat, Jeroni Albertí, i l'hegemonia centrista a Mallorca. Així, les seccions a les quals més va créixer van ser sa Quartera (+5,74 %), Reis Catòlics (+4,73 %) i Gran Via (+4,02 %), zones a les quals havien obtingut bons resultats la CPI i CD.

Precisament, Coalició Democràtica i el Partit Socialista de Mallorca, referent insular de la CPI, van ser les dues candidatures que més van retrocedir en relació amb les municipals: 2,7 i 2,0 punts respectivament. Així, els resultats dels con-

²⁶ *Diario de Mallorca*, 4 de abril de 1979, p. 6.

		1.1/4	1.2	1.3	2.1/4	2.2	2.3	3.1	3.2/4	3.3
Municipals	UCD	36,13	35,76	42,86	35,79	21,75	35,19	35,73	36,93	27,94
Preautonòmiques		38,48	40,49	46,13	41,53	25,04	39,21	37,81	39,98	29,97
Municipals	CPI	19,88	22,71	21,84	24,05	23,51	23,97	24,01	21,22	24,60
Preautonòmiques	PSM	18,25	20,77	20,59	19,34	21,51	21,58	22,87	18,32	24,01
Municipals	PSOE	20,50	17,47	8,70	16,80	29,05	18,50	16,82	21,10	22,39
Preautonòmiques		22,42	17,97	9,72	17,96	28,66	18,88	17,39	20,62	23,81
Municipals	PCIB	12,32	9,44	10,18	11,74	11,84	11,31	10,21	9,29	14,77
Preautonòmiques		10,84	9,63	9,88	10,87	12,44	10,89	10,59	9,33	14,05
Municipals	CD	10,66	14,39	14,94	10,82	13,10	9,68	12,10	10,89	8,96
Preautonòmiques		7,82	10,15	12,69	8,35	11,18	6,94	10,02	8,76	6,62
Municipals	ORT	0,21	0,23	0,82	0,23	0,17	1,15	0,19	0,46	0,33
Preautonòmiques		MCI-OEC	1,36	0,41	0,33	0,23	0,34	0,48	0,95	1,04
Preautonòmiques	CJA	0,52	0,35	0,00	1,14	0,25	0,87	0,00	1,73	0,27
Municipals	Participació	61,10	71,69	65,43	63,44	61,76	68,25	67,90	65,26	68,30
Preautonòmiques		60,79	71,28	65,12	63,37	61,76	67,79	67,90	64,67	67,77
Municipals	En blanc	0,30	0,23	0,65	0,57	0,58	0,19	0,94	0,11	0,99
Preautonòmiques		0,21	0,00	0,67	0,58	0,58	1,15	0,38	0,23	0,93
Municipals	Nuls	0,82	0,92	1,62	1,80	1,16	0,76	0,38	1,24	1,25
Preautonòmiques		1,03	1,32	1,46	1,13	1,24	0,57	0,38	0,80	0,53

Taula 4. Resultats relatius per seccions censals de les eleccions municipals i de les eleccions preautonòmiques a Inca (font: elaboració pròpia a partir de les actes d'escrutini).

servadors van ser molt semblants als obtinguts l'1 de març, la qual cosa indica que a les municipals la candidatura encapçalada per Pedro Ballester del Rey va tenir el suport d'electors que, habitualment, no ho eren del partit de Manuel Fraga. A l'àmbit insular, també s'ha de tenir en compte la crisi interna de CD, ja que durant la campanya van renunciar els quatre primers candidats de la llista, així com les reticències envers el procés autonòmic. Igualment, tampoc és descartable que bona part dels vots que van aconseguir a Inca els falangistes de Círculos José Antonio procedissin d'electors de CD a les municipals.

El PSM va mantenir el suport de la majoria de votants de la CPI, la qual cosa li va permetre retenir la segona posició. Alhora, un centenar de votants de la llista que liderava Jaume Crespí van optar per UCD a les preautonòmiques, fet que indica que el vot a la CPI va tenir certa transversalitat i va arrebregar electors que, encara que no es consideraven d'esquerrers, es podien sentir representats per la Candidatura Progressista, però mantenien les reticències a donar suport a un partit que es definia com a socialista. El vot dual CPI-UCD també es pot relacionar amb l'absència d'una opció de centre o centredreta mallorquinista i la sensibilitat regionalista de la UCD balear, major que la d'altres agrupacions territorials del partit.

El PSOE va ser l'altre partit que va créixer a les preautonòmiques, tot i que en una proporció molt inferior a UCD: només va guanyar 0,7 punts, insuficients per superar l'esquerra nacionalista. La pujada socialista va ser conseqüència del vot útil exercit per una part de l'electorat progressista a causa de les dificultats que podien tenir els partits petits davant el sistema electoral que s'aplicava en les eleccions al Consell, així com al major pes de la marca en l'elecció d'una institució menys propera que l'Ajuntament. Els vots guanyats pel PSOE van provenir principalment del Partit Comunista i, en menor grau, de la CPI i de l'ORT.

Tot i això, el PCIB va ser el partit que major fidelitat de vot va tenir a les preautonòmiques, ja que només va perdre uns trenta vots respecte a les municipals i, a causa dels mals resultats de CD, va superar els conservadors. Les causes, les podem trobar en el fet que es tractava d'un vot altament ideologitzat i que no hi havia divergències remarcables entre la candidatura insular i la municipal.

5. CONCLUSIONS

Les eleccions municipals del 3 d'abril de 1979 van suposar la democratització dels ajuntaments i la sortida dels elements franquistes del poder local. D'aquesta manera, la Transició va arribar a l'esfera local, que havia quedat al marge del canvi polític. Inca va votar de la mateixa manera que ho van fer moltes ciutats: UCD va ser el primer partit, però les forces progressistes van ser majoritàries en conjunt. Amb tot, la falta d'experiència política i cultura democràtica, a més d'altres factors que bé mereixen el seu propi estudi, van provocar el fracàs de l'acord d'esquerrers.

Un dels elements a destacar dels resultats electorals és la manifestació del vot dual, és a dir, el suport a un partit o a un altre en funció de l'àmbit territorial de la convocatòria. Les dues grans formacions del sistema de partits de la Transició (UCD i PSOE) van veure reduït el seu suport, mentre que les agrupacions minoritàries van créixer, especialment l'espai de l'esquerra nacionalista, representat per la Candidatura Progressista Independent a les eleccions municipals i pel Partit Socialista de Mallorca a les eleccions preautonòmiques.

Això té dues grans causes. La primera va ser que el vot útil –donar prioritat a les possibilitats d'obtenir representació o formar govern per sobre de l'afinitat ideològica o programàtica– va passar a ser innecessari davant una oferta política diversa, amb fins a sis opcions que majoritàriament tenien assegurada la representació, la qual cosa va donar lloc a un context més favorable per a les formacions petites. La segona causa va ser que en reduir l'àmbit de la convocatòria a l'àmbit local, malgrat el caràcter estatal de les eleccions municipals, l'electorat no va votar sigles, sinó persones. El coneixement personal dels integrants de les llistes, les xarxes de relacions socials existents o el suport d'entitats i del moviment associatiu van ser importants factors de mobilització que expliquen l'èxit de la CPI o, en menor grau, de CD i, alhora, el fracàs del PSOE.

La participació va caure respecte a les eleccions generals. S'ha relacionat amb l'acumulació d'eleccions i plebiscits en menys de tres anys, que va contribuir al cansament d'una part de l'electorat, tot i que a les Illes Balears l'augment de l'abstenció va ser menor que al conjunt d'Espanya, i la tendència s'ha mantingut en altres eleccions, de manera que una altra possible causa podria ser la falta d'interès pels afers locals d'aquells sectors de la població menys ideologitzats o integrats.

En línies generals, el vot no va presentar grans divergències entre zones de la ciutat, malgrat que els partits de centredreta van obtenir millors resultats al centre del nucli urbà, mentre que les forces progressistes, sobretot socialistes i comunistes, van assolir majors nivells de suport a les barriades exteriors d'Inca. Aquesta distribució es pot relacionar amb la composició sociològica de les diferents seccions censals, ja que a unes predominaven les classes acomodades, mentre que a d'altres vivien una proporció considerable de treballadors d'origen peninsular. En canvi, el vot a la CPI es va distribuir de manera bastant homogènia per tota la ciutat, la qual cosa té a veure amb una major transversalitat.

Les eleccions preautonòmiques van quedar subordinades a les municipals i el seu ressò va ser molt escàs, encara que el resultat determinaria, indirectament, el model d'autonomia balear. Un exemple de l'escàs impacte que van tenir a Inca és que al setmanari *Dijous* no es va publicar cap article, notícia o nota relativa a les eleccions al Consell. El caràcter subaltern d'aquestes eleccions no es va limitar als debats de campanya, sinó que també va estar present en el comportament electoral. Malgrat que els elements que expliquen el vot dual a les municipals van desaparèixer o, com a mínim, van quedar molt atenuats, la majoria de votants va elegir la mateixa opció per al Consell que per a l'Ajuntament.

El mapa polític que van dibuixar les primeres eleccions municipals a l'Ajuntament d'Inca no es va consolidar, ja que en convocatòries posteriors predominaria el suport a les forces de centredreta i, de fet, fins a l'any 2019 no es va tornar a donar una majoria d'esquerres. Paral·lelament, el PSOE ha esdevingut el principal partit progressista, mentre que la representació de l'esquerra alternativa ha estat minoritària. Per tant, les eleccions de 1979 són un esdeveniment clau en el procés de transició i consolidació de la democràcia a Inca i part d'un objecte d'estudi més ampli sobre els canvis i continuïtats a la política municipal.

BIBLIOGRAFIA

- Adán, G., Payeras, M. 2015. El complejo comportamiento del voto en Baleares. Volumen 2: Partidos, prensa y campañas. Las elecciones autonómicas (1983-2015). Lleonard Muntaner Editor: Palma.
- Armengol, A., Armengol, J. 2005. La repressió a Inca. La República i la Guerra Civil. Perifèrics: Palma.
- Aulí, A., Cánovas, J., Soler, J. 2014. Pedro Ballester del Rey, 45 anys de feina i vida a Inca. XIV Jornades d'Estudis Locals d'Inca. Ajuntament d'Inca: Inca; 93-106.
- Capó, J. 1991. Elecciones municipales, pero no locales. Reis: Revista Española de Investigaciones Sociológicas 56: 143-164.
- Duran, M. 1998. Cap a la configuració del centre polític. La Transició a les Illes Balears. Simposi 25 anys. Institut d'Estudis Baleàrics: Palma.
- Hernández, J. L. 1998. Les eleccions preautonòmiques (1979). La Transició a les Illes Balears. Simposi 25 anys. Institut d'Estudis Baleàrics: Palma; 299-301.
- Marimon, A. 1998a. Les eleccions a Mallorca (1977-1996). A: Marimon, A., Blanes, C. (Coords.). Història de Mallorca, 1975-1998. Vol. III. Editorial Moll: Palma; 78-80.
- Marimon, A. 1998b. Entre la realitat i la utopia: història del PSM. Documenta Balear: Palma.
- Marimon, A., Serra, S. (dirs.). 2012. Diccionari de partits polítics de les Illes Balears (1900-2008). Lleonard Muntaner: Palma.
- Marina, M. 2016. El pulso por los ayuntamientos. La convocatoria de las elecciones municipales de 1979 y el cambio político en España. Cuadernos de historia contemporánea 38: 235-256.
- Pieras, M., Vives, F. 1997. La Transició a Inca. Aspectes polítics 1975-1981. IV Jornades d'Estudis Locals d'Inca. Ajuntament d'Inca: Inca; 15-34.
- Rigo, L. 2004. Vida i memòries d'en Llorenç Rigo. Ajuntament d'Inca: Inca.
- Rotger, M. 2021. Les eleccions preautonòmiques de 1979 a les Illes Balears. Ma-yurqa 3: 107-121.